

Szanowni Państwo,

przedstawiamy Państwu rekomendacje wynikające z przeprowadzonych przez Fundację Polistrefa badań ilościowych i jakościowych dotyczących dostępności lekcji etyki i religii innych wyznań niż rzymskokatolicka oraz analizy obowiązującego w tym obszarze stanu prawnego.

1. Lekcje religii/etyki jako dobrowolne powinny być umieszczane na początku lub na końcu planu zajęć na dany dzień, bezpośrednio przed lub po innych lekcjach. W szczególności wskazane jest to w klasach zróżnicowanych pod względem wyznaniowym i światopoglądowym.
2. Informowanie rodziców i pełnoletnich uczniów o możliwości uczęszczania na lekcje religii, również innych wyznań niż rzymskokatolickie oraz na lekcje etyki, a także o możliwości pobierania nauki z obu tych przedmiotów przez jednego ucznia.
3. Informowanie rodziców i pełnoletnich uczniów o możliwości zorganizowania przez szkołę ponadobowiązkowych lekcji religii oraz etyki, nawet dla jednego chętnego ucznia, przy zastrzeżeniu, że zajęcia takie w zależności od liczby chętnych mogą odbywać się w szkole ucznia, w innej szkole lub punkcie pozaszkolnym. Przejmowanie inicjatywy w zakresie organizacji lekcji etyki i religii, w szczególności nieobarczanie zainteresowanych takimi lekcjami rodziców i uczniów ciężarem ich organizacji.
4. Zapewnienie produktywnych i ciekawych zajęć wychowawczych dla uczniów i uczennic nieuczęszczających na lekcje religii/etyki w trakcie ich trwania.
5. Zadbanie o to, by uczniowie nieuczestniczący w lekcjach religii, zgodnie z ich decyzją lub decyzją ich rodziców, nie byli zmuszani do czynnego lub biernego uczestnictwa w takich lekcjach.
6. Dbanie o to, by szkoła była miejscem edukacji równościowej i miejscem wolnym od dyskryminacji i wykluczania uczniów ze względu na wyznawaną religię i przyjmowany światopogląd oraz by nauczyciele nie dopuszczali się opiniowania i wartościowania wyborów światopoglądowych rodziców uczniów i samych uczniów.
7. W przypadku, gdy szkoła przygotowuje wzór oświadczenia woli uczestniczenia w lekcjach religii/etyki należy pamiętać, że oświadczenie to musi być oddzielnym dokumentem, z czytelną informacją o możliwości wyboru lekcji religii (również innych wyznań niż rzymskokatolickie), możliwości wyboru lekcji etyki i możliwością wyboru ich obu.
8. Ograniczenie, a nawet zaniechanie organizacji wydarzeń strictly religijnych lub zawierających elementy religijnego ceremoniału na terenie szkół. Jeżeli już takie wydarzenia są organizowane, to koniecznym jest pytanie niewierzących lub reprezentujących wyznania inne niż rzymskokatolickie rodziców i pełnoletnich uczniów, o chęć wzięcia w nich udziału.

Projekt „Obecna? Równość wyznaniowa i światopoglądowa w edukacji publicznej” realizowany był w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego w Funduszy EOG

9. Włączanie uczniów/uczennic z mniejszości wyznaniowych i światopoglądowych w życie klasy i szkoły. Uwrażliwianie nauczycieli na fakt, że ich szczególnej uwagi wymagają ci uczniowie, którzy nie uczestniczą w wydarzeniach religijnych, które stają się udziałem większości uczniów w klasie (np. pierwsza komunia, bierzmowanie), z uwagi na duże ryzyko wykluczenia tych uczniów z życia klasy.

10. Organizowanie wydarzeń edukacyjnych ukazujących różnorodność wyznaniową i światopoglądową, w szczególności w kontekście lokalnym.

11. Organizowanie spotkań z przedstawicielami i przedstawicielkami różnych wyznań oraz środowisk laickich.

12. Informowanie rodziców, uczniów, nauczycieli religii i etyki (również poprzez organy prowadzące) o terminie, w jakim należy dostarczyć zaświadczenie z pozaszkolnego punktu nauczania religii (katechetycznego) lub grupy międzyszkolnej, aby ocena z religii i/lub etyki została wpisana na świadectwo szkolne.

13. W celu zapewnienia neutralności światopoglądowej, nie należy powierzać prowadzenia lekcji etyki nauczycielom religii – katechetom i katechetkom, z uwagi na konflikt pomiędzy postulatem neutralności światopoglądowej, a nakazami wynikającymi z zapisów Dyrektorium Katechetycznego Kościoła Katolickiego w Polsce.

14. Uwrażliwianie kadry pedagogicznej na możliwość występowania zróżnicowania religijnego i światopoglądowego wśród uczniów i bieżące reagowanie na występowanie zachowań nietolerancyjnych czy dyskryminacyjnych ze strony nauczycieli, innych pracowników szkoły, uczniów lub rodziców wobec przedstawicieli mniejszości.

Wdrażanie powyższych rekomendacji przyczyni się do tworzenia bezpiecznej przestrzeni szkolnej, wolnej od dyskryminacji oraz przyjaznej wszystkim uczniom i uczennicom bez względu na wyznawaną przez nich religię i/lub światopogląd.

Projekt „Obecna? Równość wyznaniowa i światopoglądowa w edukacji publicznej” realizowany był w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego w Funduszy EOG